

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

2

Підвищення результатів навчання: починати потрібно зі слабких учнів.

- ✓ Серед 13 країн, які показали зростання середніх результатів PISA із читання (показників із читання), починаючи з 2000 року, більшість можуть зазначити як причину такого покращення значно кращі результати їхніх найменш встигаючих учнів.
- ✓ У більшості із цих країн розрив у балах із читання між найбільш і найменш встигаючими учнями зменшився, і в деяких країнах вплив соціально-економічного статусу на результати навчання послабився з 2000 до 2009 року.
- ✓ Майже в усіх цих країнах результати дівчат у читанні покращилися, а серед хлопців вони покращилися лише в п'яти країнах.

Усі країни можуть покращити результати своїх учнів у читанні

Оскільки провідною галуззю циклів PISA 2000 і 2009 років було читання, є можливість детально відстежити зміну в результатах учнів у читанні за цей період. Серед 26 країн ОЕСР із порівнюваними результатами в обох циклах – Чилі, Німеччина, Угорщина, Ізраїль, Корея, Польща, Португалія, а також країни-партнери ОЕСР Албанія, Бразилія, Індонезія, Латвія, Ліхтенштейн і Перу – показали покращення результатів у читанні. Той факт, що група таких різних країн успішно досягла підвищення результатів їхніх учнів у читанні, вказує на можливість такого покращення незалежно від культурного контексту країни або того, із якого рівня вона починає. Наприклад, Корея вже була серед країн із найвищими показниками в 2000 році і після того досягла ще кращих результатів на момент проведення дослідження в 2009 році; у 2000 році Польща мала рейтингове місце за результатами PISA нижче середнього показника ОЕСР, а вже в 2009 році мала результати вище середнього; Чилі піднялася з відносно низького місця в рейтингу до місця, розташованого значно ближче до країн ОЕСР.

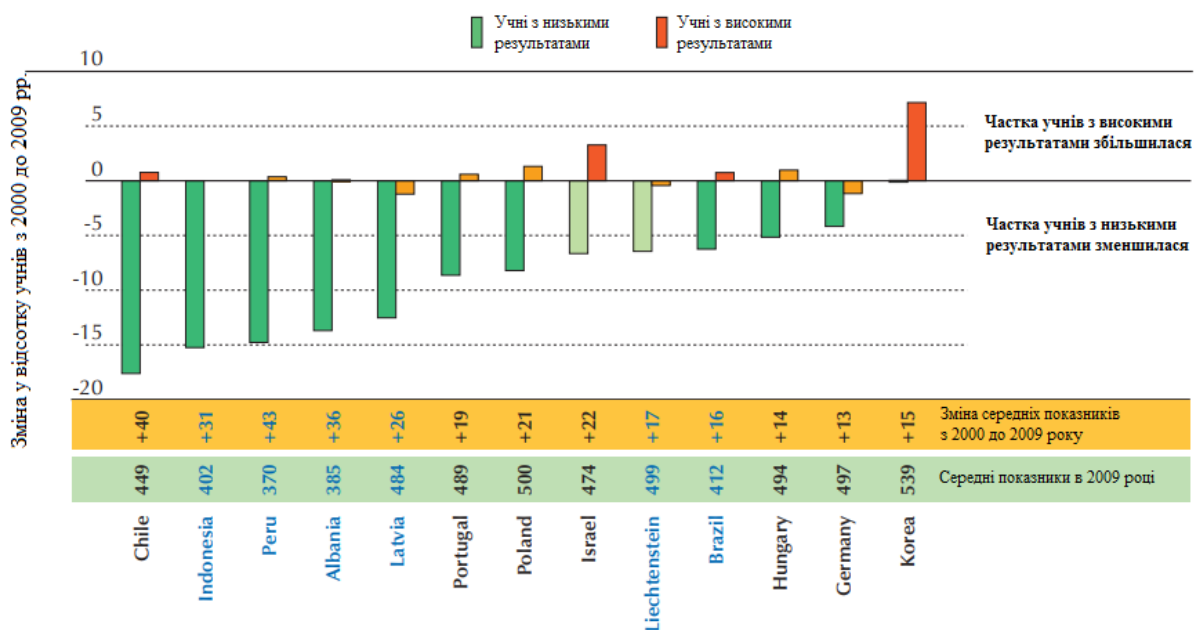
Майже в усіх країнах, які показали покращення результатів упродовж вказаного періоду, відсоток учасників з низькими показниками з читання зменшився. Це означає, що кількість учнів, які набрали меншу кількість балів, ніж базовий рівень PISA із читання (рівень 2 в тестуванні), значно зменшилася в 2009 році порівняно із 2000 роком. У багатьох країнах результати свідчать про те, що впродовж цього періоду був прогрес, спрямований на досягнення більшої рівності в результатах навчання. Відсоток учнів з низькими результатами PISA змінився незначуще, тоді як у середньому в країнах ОЕСР він упав майже вповнину (48%) серед усіх 15-річних учнів (наприклад, у Чилі – до 31%, що становить менше третини від загальної кількості учнів, у Португалії – із 26% до менш ніж 18%, у Польщі – і з 23% до 15% – нижче середнього показника ОЕСР). У Кореї частка учнів з низькими результатами PISA не змінилася, але така частка вже була однією з найнижчих у 2000 році, і майже всі корейські учні показували результати в читацькій грамотності вище базового рівня.

Покращення результатів PISA найменш встигаючих учнів, не обов'язково буде реалізовуватися за рахунок найбільш устигаючих учнів ...

У жодній із країн, де результати менш встигаючих учнів були покращені, учні з високими результатами не втратили своїх високих позицій. І дійсно, в Ізраїлі й країнах-партнерах ОЕСР Албанії й Перу учні підвищили свої показники на всіх рівнях. У Чилі й Індонезії учні з високими результатами піднялися в рейтингу трохи менше, ніж учні з низькими результатами; водночас у Німеччині, Польщі, Португалії й країні-партнері ОЕСР Латвії результати з читання в учнів з високими результатами в цей період в основному залишилися незмінними, а в учнів з найгіршими результатами зросли.

Корея й певною мірою країна-партнер ОЕСР Бразилія вибилися із загальної тенденції. Результати їхніх найкращих учнів зросли, але результати найменш встигаючих залишилися на попередньому рівні. Так, відсоток корейських учнів з результатами тестування PISA із читацької грамотності на рівні 5 або вище збільшився майже вдвічі. Це збільшення сталося в основному завдяки покращенню результатів серед дівчат. Мало учнів у Кореї мають показники із читання нижче базового рівня 2, і різниця між показниками учнів залишилася невеликою.

Зміна у відсотку учнів з низькими й високими показниками в читанні із 2000 року

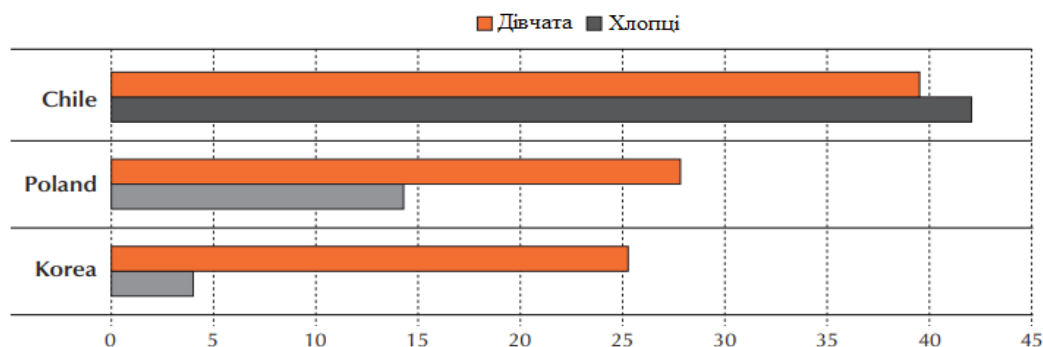

Заувага: Статистично значущі значення позначені темнішим кольором.
Джерело: OECD, PISA 2009 Database, Tables V.2.1 and V.2.2.

... покращення навчальних результатів найменш устигаючих учнів зазвичай допомагає досягти більш справедливих результатів навчання.

У Чилі, Німеччині, Угорщині, Польщі, Португалії й країнах-партнерах ОЕСР Індонезії, Латвії й Ліхтенштейні загальні результати PISA покращилися, а розрив між учнями з найкращими й найгіршими результатами зменшився. На сьогодні в усіх цих країнах розрив є нижчим або наближеним до середнього показника ОЕСР. Крім того, результати PISA–2009 показують, що вплив соціально-економічного статусу на результати навчання дитини значно зменшився в Чилі й Німеччині, а також у країнах-партнерах ОЕСР – Албанії й Латвії. Хоча вплив соціально-економічного статусу на показники в навчанні збільшився в Кореї, він все одно залишається нижчим, ніж в інших країнах ОЕСР.

Покращення результатів PISA у читанні серед хлопців і дівчат (дані за 2000 і 2009 роки)

Зміна в балах між 2000 й 2009

Заувага: Статистично значущі зміни в балах позначені темнішим кольором.
Джерело: OECD, PISA 2009 Database, Tables V.2.4.

Гендерний розрив у результатах із читання усталився навіть ще більше із 2000 до 2009 року...

В усіх країнах дівчата мають кращі результати PISA в читанні, ніж хлопці, і ця тенденція зберігається з 2000 року. Багаторічне збільшення гендерного розриву в результатах у читанні спричинено або значним покращенням результатів у дівчат, або значним зниженням результатів у хлопців. Наприклад, упродовж цього періоду в Кореї дівчата отримують більше балів у тестах PISA з читання, у той час як бали в хлопців залишилися без змін. У Польщі також результати дівчат у читанні покращилися і є майже вдвічі вищими, ніж у хлопців. Чилі – одна з небагатьох країн, де і хлопці, і дівчата покращили свої результати за цей період – в Чилі розрив у результатах з читання між дівчатами й хлопцями найменший серед усіх країн та економік, що беруть участь у PISA.

Узагалі, результати PISA дівчат у читанні значно покращилися в 13 країнах, тоді як результати хлопців покращилися тільки в п'яти країнах. Результати дівчат знизилися тільки у двох країнах, а хлопців – у восьми. Збільшення частки хлопців, які не досягають встановленого PISA базового рівня 2 в читацькій грамотності супроводжується зменшенням частки хлопців, особливо з неблагополучних сімей, які читають для задоволення. Ці результати є сигналом того, що батькам, учителям й політикам в освіті необхідно знайти можливість більше залучати хлопців до читання як у школі, так і вдома.

Учні з низькими результатами PISA з читання (низькими показниками) – це ті, хто не досягає встановленого програмою PISA базового рівня 2 в читацькій грамотності. На рівні 2 учень має визначати основну ідею тексту, розуміти змістові зв'язки або робити умовиводи щодо неявно поданої інформації.
Учні з високими результатами PISA в читанні (високими показниками) – це ті, хто досягають рівня 5 або вище. На рівні 5 учні повинні повністю й у деталях розуміти текст незнайомого змісту або незвичного за формою.

Учні з найнижчими результатами PISA з читання (найнижчими показниками) в країні – це ті, чії бали нижче балів 90% їхніх однолітків. **Учні з найвищими результатами PISA з читання (найвищими показниками)** в країні – це ті, чії бали вище балів 90% їхніх однолітків.

... хлопці з малозабезпечених родин залишаються особливо вразливими.

У більшості країн учні із низькими результатами PISA – це, в основному, хлопці, які походять з малозабезпечених родин. Результати PISA вказують на те, що в цих учнів не сформовані належні вміння й компетентності, необхідні для повноцінної участі в житті суспільства. І дійсно, у декількох країнах можна спостерігати, що хлопці з малозабезпечених родин лише незначно покращують свої результати PISA, незважаючи на те, що інші учні з низькими результатами PISA з читання в середньому значно покращують свої результати.

Навіть у Кореї, країні з високими загальними результатами і зі значними покращеннями із 2000 до 2009 року, хлопці з малозабезпечених родин отримують у середньому 483 бали; у Чилі, Португалії, Польщі, Ізраїлі й Угорщині – країнах, де відсоток учнів з низькими результатами знизився з 2000 до 2009 року – хлопці з малозабезпечених родин отримують бали з читання, значно нижчі за учнів інших груп. Також, у середньому в країнах ОЕСР гендерний розрив є більш значним серед груп учнів з малозабезпечених родин, ніж серед тих учнів, хто має достатньо забезпечені родини.

Єдиної загальної політики для покращення навчальної успішності учнів з низькими результатами PISA немає.

Різні політичні кроки (Чилі, Португалія), спрямовані на учнів з несприятливими передумовами навчання, в основному, із числа іммігрантів (Німеччина), і широкомасштабні освітні реформи (Польща) допомогли у кожній конкретній країні, з урахуванням специфіки кожної з них, підняти результати PISA з читання у групі учнів з низькими загальними результатами. Аналіз даних PISA дозволяє дійти висновку, що країни з найвищою позитивною динамікою результатів PISA і країни, які посідають найвищі місця за рейтингами дослідження із читання – це ті країни, які встановлюють чіткі масштабні політичні цілі, відстежують результати навчання учнів, надають більшої автономії навчальним закладам, пропонують однакові навчальні програми всім 15-річним, інвестують у підготовку й професійний розвиток учителів і надають допомогу гіршим школам і слабким учням.

Узагальнення: Покращити успішність у читанні серед слабких учнів у кожній країні не тільки можливо, але й необхідно для зменшення нерівності в результатах навчання й покращення загальних результатів країни в читанні.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Мачея Якубовскі (Maciej Jakubowski, Maciej.Jakubowski@oecd.org)

Ознайомтеся із PISA 2009 Results, Learning Trends: Changes in Student Performance Since 2000 (Volume V)

Відвідайте сайт:
www.oecd.org/pisa/

Читайте також:

Чи окупаються інвестиції в позакласні додаткові заняття?